

ויצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק"

שנה טז'

פרשת "שלה לך"
הפטרה: "וישלה יהושע"
כא' סיון תשפ"ג

ויצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"

ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

זמני השבת	י"ב	ת"א	ח"פ
כניסה	19:09	19:26	19:17
יציאה	20:26	20:29	20:30
ר"ת	21:03	21:00	21:01

הגיגים לפרשת השבוע

"ויקרא משה ליהושע בן נון יהושע" (במדבר יג' טז)

"וכדי חמא משה ענוותנותיה קרא משה להושע בר נון יהושע" (תרגום יונתן)

ושאלו כבר המפרשים, איך הגיע יונתן בן עוזיאל לענווה? מי הזכיר ענווה כאן? ועוד יש לחקור, מה ראה משה רבינו להתפלל על יהושע? ואם כבר מתפללים אז שיתפלל על כולם. גם יש להבין את מה שאמרו חז"ל ש"משה רבינו אמר לו י-ה יושיעך מעצת מרגלים, וצריך להבין מדוע נקט שם י"ה דווקא? מתרץ רבינו החיד"א ב"פני דוד", בהקדים מה שהביא בשם הרב החסיד מהר"ר אברהם הלוי ברוכים ז"ל שמי שהוא עניו אין השטן שולט בו. וכבר נודע שהשר של עמלק הוא השטן. ויתכן שזו הסיבה ש"משה בחר ביהושע להלחם בעמלק, כי ידע שהוא עניו באמת ואין השר של עמלק שולט בו. ובזמן שהלכו המרגלים הוא הזמן שבו שולט השטן כפי שלמדו בשם הרב הקדוש מהר"ש מאסטרפולי מהפסוק "והימים ימי ביכורי ענבים" (במדבר יג' כ). ומובא בשם האריז"ל שמי שיש לו גאווה הוא פוגם בשם י"ה. וכיון שהדבר ידוע שמרובה מידה טובה ממידה רעה, נראה שמי שהוא עניו שם י"ה הוא עזרו ומגינו. ובזה ניתן את נישב החקירות הנזכרות, לעיקר עוון המרגלים ברור למשה רבינו לחלוטין שיהושע יצליח, מאחר שהוא עניו ואין השטן, למרות שמדובר בזמן שליטתו, יכול לשלוט עליו מצד ענותנותו כאמור, מה עוד שעל ידי הענוה, נמחלים לו כל עוונותיו ודין הוא שלא יחטא. אבל משה חשש שהמרגלים יפתו את יהושע בעלילותם ובתועבותם, ועל החשש הזה התפלל משה רבינו י-ה יושיעך מעצת המרגלים" שם י-ה' שהוא מגן עורך כיון שאתה עניו הוא, יושיעך מעצת המרגלים שלא יפתו אותך בעצתם הנסרחת. משום כך גם לא התפלל משה על האחרים, כיון שהאדם הוא בחירי, אלא התפלל רק על יהושע, שאמנם בענותנותו הוא ניצול מהעיקר, אבל התפלל עליו שלא יפתו אותו המרגלים בכח שם י"ה המגן עליו.

"כי זוזק הוא ממנו" (במדבר יג' לא)

מבאר ה"משך חכמה" שכוונת המרגלים בדבריהם היתה לומר שאנשים שגדלו בעבודת, בשפלות, בהכנעה ובעבודת פרך, לא תתרומם נפשם להילחם מול האויב כיון שחסרים הם את העוז והאומץ להילחם, ביחוד אם מדובר על אויב איתן ואמיץ. כמו שאומר האבן עזרא על הפסוק "ולא נחם א-להים דרך ארץ פלשתים" (שמות יג' ז), שכל ה"שש מאות אלף איש" שיצאו ממצרים פחדו מפני מחנה מצרים. לכן אמרו כאן המרגלים "כי חזק הוא ממנו", הקושי לנהל מלחמות עצומות הוא אצלנו, אבל לא אצל בנינו, שלא גדלו בשפלות ועבודת, אלא גדלו בחירות. וכך גם דרשו חז"ל (ב"ב קכא) על הפסוק "ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו לא יתן בתו לבנימין לאשה" (שופטים כא' א), שהכוונה היא "ממנו" אבל לא מ"בנינו".

"וישמעו מצרים" (במדבר יד' יג)

מבאר ה"ספורנו" שכאשר אמר הקב"ה למשה "אכנו בדבר" חשב משה שהקב"ה רוצה להכות תכף את כולם, לכן הוא התעורר לשאול מה יעשה לשמו הגדול? ואמר הנה ישמעו מצרים תכף שהרגת את אלה פתאום ויאמרו שעשית זאת כיון שאין יכולת בידך על יושבי הארץ הזאת, כי אמנם הם ראו "כי העלית בכחך את העם הזה מקרבו" וגם "שמעו כי אתה ה' בקרב העם הזה" אבל הם לא יחשבו שתקלתם היא משום שעזבת אותם בעוונם.

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זע"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

אריה שור בן נפתלי ומינה ז"ל נלב"ע יב' אדר תשפ"ג

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג
תנצב"ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

לא לשמור על קדושת הגליון

"עַד אֲנִי יִנְאַצּוּנִי הָעַם הַזֶּה" (במדבר יד' יא)

אומר רבי אברהם סבע ב"צרוור המור" שכיון שמיום עשיית העגל יצאו ישראל מרעה אל רעה. מהמתאונים למתאונים, ומהמתאונים למרגלים. ורואים שבכל יום קללתו מרובה משל חבירו. לכן אמר הקב"ה "עד אנה ינאצוני" וכעיסוני בהבליהם. כי גדול עונם מנשוא ואיני רוצה לסובלם עוד.

ואם תאמר שכל זה הוא כיון שלא עשיתי להם נסים ונפלאות ואין הם מכירים ביכלתי. זהו שקר, כיון שנסים רבים עשיתי בקרבם. ואם כן למה לא יאמינו בי עד שבוה נראה כי הם יודעים אותי ומכוונים למרוד בי. וזהו "עד אנה ינאצוני". ומה שאמר הכתוב "בכל האותות" בא לרמוז שהסבה שאין הם מאמינים בי היא בגלל האותות הרבים שעשיתי בקרבם. שאם הייתי עושה רק אות אחת לא היו מזלזלים בי. אבל אני עשיתי ואני אשא. ולכן "אכנו בדבר ואורישנו".

"יום לשנה יום לשנה" (במדבר יד' לד)

לכאורה הסדר הנכון לומר היה "שנה ליום שנה ליום", כלומר אני מעניש אתכם וגוזר עליכם שתהיה מטולטלים במדבר, כאהל רועים המטלטל ממקום למקום, שנה אחת לכל יום ויום אשר תרתם את הארץ, מדוע הפך הכתוב את הסדר ואמר "יום לשנה יום לשנה"?

מתוך רבינו בחיי שהפיכת סדר הדברים באה להודיענו שמתוך עונשו ותוכחתו של הקב"ה אתה למד על גדול רחמנותו, כפי ששאלו חז"ל והלא ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה והיאך הספיקו ללכת את כולה בארבעים יום? ותוצו שגלוי וידוע היה לפני הקב"ה שעתיד להיגזר עליהם שנה עבור כל יום לכן קיצר להם הקב"ה את הדרך והספיקו מהלך רב בארבעים יום. נמצא שכל קיצור של "יום" בהליכתם מיעט "שנה" מעונשם. לכן אמר הכתוב "יום לשנה יום לשנה", כאב המכה את בנו, לא מכת אכזרי אלא כרחם אב על בנים, ובא הכתוב לומר הנני קצרתי לכם את הדרך כדי שתמעט שבועתי.

"והיה כבואכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה" (במדבר טו' יז)

מסביר רבי אלימלך מליזנסק ב"נועם אלימלך" שהיות שיש ארץ עליונה, האדם צריך לקדש עצמו בארץ התחתונה עד שיבא למדרגת ארץ העליונה, וכשמקדש עצמו כך אז הקב"ה מסייע לו לבא למעלה מזו לשמים העליונה מעלה ומעלה עד אין קץ.

וזה מה שאמרו חז"ל בגמרא "אדם מקדש עצמו מלמטה, מקדשין אותו למעלה. אדם מקדש עצמו מעט, מקדשין אותו הרבה" (יומא לט). וזה מה שאמר כאן הכתוב "כי תבואו אל הארץ" שפירושו כשתפעלו במעשיכם הקדושים לבא אל הארץ העליונה, אזי אשר אני מביא אתכם שמה למעלה, אין סוף ותכלית.

"וזכרתם את כל מצות ה'" (במדבר טו' לט)

"מנין גימטריא של ציצית שש מאות, ושמונה חוטים וחמשה קשרים הרי תרי"ג" (רש"י) מוסיף ה"חזקוני" על דברי רש"י ואומר שכיון ששלש התיבות של "ציצית" חסרות את האות יו"ד האחרונה לכן נכתב "לציצית" בתוספת האות למ"ד, שמשלימה את הגימטריה של שלשת התיבות של "ציצית" שתהיה כל אחת עולה בגימטריה תרי"ג.

"ולא תתורו אזורי לבבכם ואזורי עיניכם אשר אתם זונים אזוריהם" (במדבר טו' לט)

ה"פנים יפות" מביא את מה שאמרו חז"ל (ירושלמי ברכות פ"א, ה"ה) "ליבא ועינא הם תרי סרסורי דעבירה", דהיינו שלאחר ההרהור הוא בא לידי מעשה, כמו שאמרו חז"ל ("ע"ז כ:) על הפסוק "ונשמרת מכל דבר רע" (דברים כג' י) שלא יהרהר אדם ביום, ויבא לידי טומאה בלילה", זו הכוונה במה שאמר הכתוב "אשר אתם זונים אזוריהם" שמא אחר ההרהור תבואו לידי מעשה.

"אני ה' א-להיכם אשר הוצאתי אתכם... אני ה' א-להיכם" (במדבר טו' מא)

הטעם לכן שכפל הכתוב את "אני ה' א-להיכם". הוא כיון שהאדם צריך תמיד להעלות על מחשבתו שכל דבוריו ומחשבותיו ותנועותיו עושים רושם למעלה, ולכך צריך האדם לשמור כל מחשבותיו ותנועותיו ודיבוריו ביראת ה'. אומר רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ב"קדושת לוי" שזהו כלל גדול בעבודת ה', שצריך האדם להעלות על מחשבתו שכל תנועותיו עושים רושם למעלה. כי ה' יודע את מחשבות בני האדם ומשגיח תמיד, בהשגחה פרטית, על כל דרכי בני אדם, וזה העיקר עבודת האדם, שאדם יעלה על מחשבתו שה' משגיח עליו על כל דרכיו. וזהו 'אני ה' א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים', ותעלה על מחשבתך "אני ה' א-להיכם", אני משגיח תמיד על כל דרכיך.

לרפואת כל חולי עמו ישראל, ובכללם: פורטונה בן חמו בת סימונה, אליס מורלי בת לאה, שולה לוי בת גורג'יה, ענת בת שולה, יצחק בנימין בן אילנה, רונן בן איווט, מוטי נאור בן צביה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

מדרשת "ויזרע יצחק" מרכז לתורה ושירה, בית כנסת "שבת אחים" נווה גן פ"ת:

שיעור "דף יומי" ימים א'-ה' 20:00-21:00, לימוד טעמי המקרא יום ב' 19:00-20:00, לימוד פיוטים יום ה' 19:00-20:00

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק"

לבירור פרטים ולהשאלה: בן חמו יוסף 052-3268315, 050-6292492